

**Organització Constitucional de l'Estat****2015/2016**

Codi: 102299

Crèdits: 6

| Titulació    | Tipus | Curs | Semestre |
|--------------|-------|------|----------|
| 2500786 Dret | FB    | 1    | 1        |

**Professor de contacte**

Nom: Mercè Sales Jordi

Correu electrònic: Merce.Sales@uab.cat

**Utilització de llengües**

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

**Prerequisits**

L'assignatura Organització Constitucional de l'Estat no requereix d'uns coneixements o requisits previs al tractar-se d'una assignatura de primer curs del Grau de Dret, però es recomanable repassar coneixements adquirits al Batxillerat relacionats amb les matèries històriques, polítiques, jurídiques o d'actualitat desenvolupades a l'àmbit de les Ciències Socials.

**Objectius**

L'assignatura Organització Constitucional de l'Estat que s'imparteix al primer semestre del primer any del Grau de Dret, té el caràcter de bàsica/obligatòria. Es tracta d'una assignatura que contribueix a la formació integral de l'estudiant al permetre-li conèixer, analitzar, valorar l'organització, estructura, composició, límits, controls, funcions, funcionament i relacions dels diferents òrgans, institucions i poders públics. A tals efectes l'assignatura s'ha estructurat en dues grans parts que són detallades posteriorment en el programa de l'assignatura.

A manera de resum es pot assenyalar que en la primera part, s'abordarà de forma introductòria a l'Estat (sorgiment, causes, evolució fins i funcions); per a després estudiar la Constitució com marc normatiu de convivència democràtic i la determinació per ella dels principis estructurals de l'Estat com Social i Democràtic de Dret, amb una configuració territorial d'Estat Autònom i plenament integrat en la Unió Europea.

En la segona part, sota l'epígraf els òrgans constitucionals, s'abordarà l'estudi de l'organització, estructura, composició, límits, controls, funcions i funcionament i relacions dels diferents òrgans, institucions i poders públics dintre dels quals destaquem a la Prefectura de l'Estat, les Corts Generals, el Govern, les relacions entre les Corts i el Govern, el Poder Judicial i el Tribunal Constitucional. Tot això estudiat desde la consideració de l'Estat com una entitat constitucional complexa que es projecta en els diferents àmbits autonòmic, estatal i europeu.

Des de la perspectiva formativa, Organització Constitucional de l'Estat pretén de l'estudiant l'assoliment de diversos objectius entre els quals destaquen particularment:

- Identificar, conèixer i aplicar els principis bàsics, estructurals i generals del sistema constitucional i jurídic.
- Definir els fonaments constitucionals de l'organització institucional de l'Estat.

**Competències**

- Defensar i promoure els valors essencials de l'estat social i democràtic de dret.
- Defensar oralment de forma clara i estructurada les idees, els treballs, informes, escrits i dictamens.

- Demostrar que es comprenen i es coneixen les principals institucions polítiques i privades en la seva gènesi i en el seu conjunt amb els seus respectius.
- Demostrar que es té una consciència crítica en l'anàlisi de l'ordenament jurídic i el desenvolupament de la dialèctica jurídica.
- Gestionar informació de manera eficient: poder assimilar un volum de dades considerable en un temps limitat.
- Identificar, conèixer i aplicar els principis bàsics i generals de l'ordenament jurídic.
- Integrar la importància del dret com a sistema regulador de les relacions socials.
- Poder realitzar una aproximació a un problema jurídic utilitzant els mitjans d'investigació pertinents (fonts doctrinals, bases de dades legislatives, pàgines web d'institucions).
- Redactar i formalitzar treballs, informes, escrits i dictamens.

## Resultats d'aprenentatge

1. Comprendre críticament els pressupòsits i els fonaments constitucionals de l'organització institucional.
2. Comprendre la necessitat pròpia de qualsevol societat de dotar-se d'una determinada organització política que garanteixi una mínima convivència.
3. Conèixer la funció desenvolupada pels valors superiors de l'ordenament com a clàusules d'obertura i tancament del sistema polític i jurídic
4. Defensar el rol que tenen els valors superiors en la configuració i el funcionament dels poders públics.
5. Defensar oralment de forma clara i estructurada les idees, els treballs, informes, escrits i dictamens.
6. Definir els fonaments constitucionals de l'organització institucional de l'estat, en els seus àmbits local, autonòmic, estatal i europeu.
7. Definir les funcions que ha desenvolupat, i que desenvolupa, l'estat avui dia.
8. Definir l'estructura i la funció de la Constitució, els valors i els principis constitucionals, la seva eficàcia normativa, així com els continguts de l'estat social i democràtic de dret.
9. Descriure els orígens de l'estat, les seves característiques diferenciadores d'altres formes d'organització política, les diferents formes que pot assumir l'estat i les diverses funcions que desenvolupa.
10. Descriure la funció desenvolupada per la Constitució com a marc de convivència democràtic
11. Descriure l'evolució de l'estat fins al moment actual.
12. Diferenciar la posició jurídica dels valors, els principis i les regles constitucionals.
13. Explicar la configuració de l'estat com social i democràtic de dret i el que això implica en la transformació de l'estat
14. Explicar que no és cert que qualsevol organització política d'una societat impliqui l'existència d'un estat.
15. Exposar el funcionament dels diferents poders i institucions públics des del prisma jurídic democràtic constitucional.
16. Gestionar informació de manera eficient: poder assimilar un volum de dades considerable en un temps limitat.
17. Identificar i descriure les regles constitucionals sobre l'estructura, la composició, els límits, els controls, les funcions i el funcionament democràtic dels diferents òrgans, institucions i poders públics tant d'ordre estatal com d'ordre territorial autonòmic.
18. Identificar la funció constitucional desenvolupada per cada un dels poders públics en els diferents àmbits.
19. Identificar quins són els elements que configuren l'estat i quins són els que el diferencien d'altres organitzacions polítiques de la societat.
20. Integrar, en qualsevol anàlisi que es faci, la complexitat institucional i jurídica des d'una perspectiva autonòmica, estatal i europea.
21. Interpretar la complexitat juridicoinstitucional que integra òrgans de caràcter local, autonòmic, estatal i europeu que s'interrelacionen i s'autolimiten
22. Interpretar les regles de relació, separació i cooperació entre els diferents poders i institucions en els diversos àmbits, autonòmic, estatal i europeu
23. Poder realitzar una aproximació a un problema jurídic utilitzant els mitjans d'investigació pertinents (fonts doctrinals, bases de dades legislatives, pàgines web d'institucions).
24. Redactar i formalitzar treballs, informes, escrits i dictamens.
25. Utilitzar una metodologia d'anàlisi reflexiva i crítica des d'una perspectiva juridicoconstitucional.
26. Valorar críticament el futur de l'estat com a forma d'organització de la societat.

27. Valorar la democràcia, els valors constitucionals i els drets fonamentals com a fonament de l'ordre jurídic i polític

## **Continguts**

### **Part primera. - Principis constitucionals**

#### Tema 1 . L'Estat

Els orígens històrics de l'Estat i els fonaments teòrics de l'Estat liberal-democràtic.- L'Estat com a forma d'organització política.- Els elements de l'Estat

#### Tema 2. - Constitucionalisme i Constitució

Origen i evolució del constitucionalisme: de l'Estat liberal a l'Estat democràtic i social.- Concepte i tipologies de Constitució.- El Poder Constituent

#### Tema 3. Marc històric de la Constitució espanyola.

El constitucionalisme històric espanyol.- La transició política i el procés constituent.- El significat de la Constitució de 1978: influències comparades.

#### Tema 4. Els principis estructurals de la Constitució

La forma d'Estat: l'Estat Social i democràtic de Dret.- L'organització territorial: l'Estat de les autonomies.- Implicacions constitucionals de la integració en la Unió Europea.

### **Part segona. Els òrgans constitucionals**

#### Tema 5 . La Corona

La monarquia parlamentària com a forma de govern.- Legitimitat democràtica de la Corona.- L'estatut jurídic de la Corona.- Les funcions del Rei.

#### Tema 6 . L'Estat democràtic i la participació política

Democràcia representativa i directa.- Els partits polítics.- El mandat representatiu i el dret electoral.- La formes de democràcia directa: el referèndum.

#### Tema 7. Les Corts Generals

L'estructura bicameral: la composició del Congrés i del Senat.- L'autonomia parlamentària i el Reglament parlamentari.- L'estatut dels parlamentaris.- L'organització i el funcionament de les cambres.- Les funcions: legislativa, pressupostària i de control i d'impuls del govern.-

#### Tema 8. El Govern

El poder executiu i el Govern.- El Govern com òrgan constitucional i les seves funcions.- El Govern i l'Administració Pública.- Les relacions entre les Corts Generals i el Govern: la relació de confiança, responsabilitat política i control parlamentari.- La dissolució de les cambres.

#### Tema 9. El Poder Judicial.

La jurisdicció i la resolució de conflictes.- El poder judicial com òrgan.- El poder judicial com funció: la potestat jurisdiccional.- El govern de la Justícia: el Consell General del Poder Judicial.

#### Tema 10. El Tribunal Constitucional

Composició, organització i funcionament del Tribunal Constitucional.- Les funcions del Tribunal Constitucional.- Els conflictes entre òrgans constitucionals de l'Estat.

## Metodologia

El procés d'aprenentatge es centra en el treball de l'estudiant, qui aprèn treballant, essent la missió del professorat ajudar-lo en aquesta tasca subministrant-li informació i mostrant-li les fonts on es pot aconseguir. El desenvolupament de la docència de l'assignatura i de la formació de l'estudiant es fonamenta en les següents activitats:

### 1. Activitats dirigides:

1.1 Classes magistrals: on l'estudiant assoleix les bases conceptuals de la matèria i senta el marc jurídic normatiu i jurisprudencial. Les classes magistrals són les activitats en les quals s'exigeix menys interactivitat a l'estudiant i estan concebudes com un mètode fonamentalment unidireccional de transmissió de coneixements del professor a l'alumne.

1.2. Classes pràctiques: on els estudiants analitzen i resolen juntament amb el professor casos pràctics prèviament elaborats. La base del treball pràctic és la comprensió i aplicació crítica de la normativa i jurisprudència relacionades amb el contingut essencial explicat a les classes teòriques.

### 2. Activitats supervisades:

Es tracta d'activitats que els estudiants desenvoluparan en aula, amb la supervisió i suport del professor. Es tracta de l'elaboració d'algun supòsit pràctic en aula, d'algunes fitxes de sentències i/o normativa o bé de la realització d'esquemes o escrits de redacció desenvolupada d'alguns epígrafs de l'assignatura o de lectures complementàries de monografies o articles doctrinals.

### 3. Activitats autònomes:

3.1. Elaboració de documents d'activitats pràctiques: que seran lliurades i analitzades a l'aula. Es tracta de casos pràctics proposats amb l'antelació suficient pel professor o bé de l'elaboració de recensions crítica de llibres i lectures o fitxes de jurisprudència, normativa o de pel·lícules.

3.2. Cerca de bibliografia i jurisprudència instrumental per a la resolució dels casos pràctics. En algun o alguns casos els estudiants hauran de fer la cerca autònoma de la documentació

## Activitats formatives

| Títol   | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge   |
|---|-------|------|--|
| <b>Tipus: Dirigides</b>   |       |      |  |
| Classes magistrals  | 30    | 1,2  | 1, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 19, 20, 21, 25, 26, 27             |
| Classes pràctiques  | 10    | 0,4  | 1, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27 |
| <b>Tipus: Supervisades</b>  |       |      |  |
| Elaboració de fitxes, de pràctiques i d'esquemes o escrits                            | 5     | 0,2  | 1, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 19, 20, 21, 24, 25, 26, 27  |
| <b>Tipus: Autònomes</b>   |       |      |  |
| Estudi. Redacció de treballs. Lectura de textos. Cerca de documentació i bibliografia | 65    | 2,6  | 1, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27 |

## Avaluació

Les competències d'aquestes matèries podran ser avaluades mitjançant: (1) exàmens, (2) la presentació de treballs individuals i en grup que podrà ser oral o per escrit a criteri del professor i (3) de la realització de treballs i (4) casos pràctics.

El sistema d'avaluació tindrà en compte:

- La realització de casos pràctics (informes, recensions, escrits jurídics, dictàmens...) tindran un pes global entre el 30% i el 40%.
- La realització de treballs (i la possible presentació pública) tindran un pes global aproximat entre el 20% i el 40%.
- Les proves escrites tindran un pes global aproximat entre el 30 % i el 50%. Entre elles, es farà a criteri del professor un examen final de tota l'assignatura per a comprovar l'adquisició global de les competències, habilitats i coneixements). No es podrà superar l'assignatura mitjançant una única prova global.

Cada professor a l'inici del curs fixarà i calendaritzarà el sistema d'avaluació continuada i el percentatge assignat a cadascuna de les activitats, així com el sistema de reavaluació de les activitats suspeses.

La reavaluació només podrà realitzar-se si l'alumne ha seguit l'avaluació continuada i en cap cas serà un examen final de l'assignatura.

## Activitats d'avaluació

| Títol  | Pes    | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge  |
|--|--------|-------|------|---|
| Prova escrita Examen Final   | 30-50% | 2     | 0,08 | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27 |
| Prova escrita Examen Parcial (Final Part 1)  | 30-50% | 2     | 0,08 | 1, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27                   |
| Realització de pràctiques: correcció i avaluació a Aula. Avaluació continuada        | 30-40% | 20    | 0,8  | 1, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27                   |
| Realització de Treball o recensió sobre lectures monogràfiques o control de lectures | 20-40% | 16    | 0,64 | 1, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27                   |

## Bibliografia

### Bibliografia i materials

#### A) Manuals de referència:

- \* ÁLVAREZ CONDE, E. *Curso de Derecho Constitucional*, 2 vols, Tecnos, Madrid.
- \* ARAGÓN REYES, M. (ed.) *Temas básicos de Derecho Constitucional*, Civitas, Madrid.
- \* APARICIO PÉREZ, M.A. (dir.)- BARCELÓ, M., *Manual de Derecho Constitucional*, Atelier, Barcelona.
- \* BALAGUER CALLEJÓN, F (y otros) *Derecho Constitucional*, 2 vols., Tecnos. Madrid.
- \* FOSSAS, E.- PÉREZ FRANCESC, J.LI. *Lliçons de Dret Constitucional*, Proa, Barcelona.
- \* MOLAS, I. *Derecho Constitucional*, Tecnos. Madrid.
- \* PÉREZ ROYO, J. *Curso de Derecho Constitucional*, Marcial Pons, Madrid.

**B) Textos Legals:**

\* CARRERAS SERRA, F.- GAVARA, J.C. *Leyes políticas*, Aranzadi, Pamplona.

\* ALBERTÍ, E- GONZALEZ, M. *Leyes políticas del Estado*, Civitas, Madrid.

**C) Comentarios a la Constitución**

\* CASAS BAAMONDE, M.E.- RODRIGUEZ-PIÑERO, M., *Comentarios a la Constitución*, Wolters Kluwer, 2008

\* GARRIDO FALLA, F. (dir.) *Comentarios a la Constitución*. Civitas, Madrid.

\* ALZAGA VILLAAMIL, O. *Comentarios a la Constitución Española* Edersa, Madrid.

**Enllaços web**

<http://www.der.uva.es/constitucional/verdugo/matriz.htm> Materials de Dret Constitucional.

<http://www.iustel.com> Informació normativa, jurisprudencial i doctrinal.

[www.westlaw.es](http://www.westlaw.es). Base de dades westlaw.